

دوبلورهایی که به شخصیت‌های کارتونی جان بخشیدند

در دوران طلایی دوبله و از اواسط دهه 40، دوبله آثار انیمیشن شکل تازه‌ای به خود گرفت و تعدادی از بزرگان دوبلور شروع به دوبله آثار انیمیشن کردند.

در دوران طلایی دوبله و از اواسط دهه 40، دوبله آثار انیمیشن شکل تازه‌ای به خود گرفت و تعدادی از بزرگان دوبلور شروع به دوبله آثار انیمیشن کردند. در دهه 60، خرید بهترین انیمیشن‌های دنیا نه تنها رنگ و لعاب دیگری به خود گرفت بلکه روند صعودی هم پیدا کرد، انیمیشن‌هایی که هر کدام با قصه‌های عاطفی و شیرین نه تنها کودکان و نوجوانان را سرگرم می‌کردند، بلکه بزرگترها را هم پای جعبه جادویی می‌نشانند.

هنوز هم پخش انیمیشن‌ها ادامه دارد، اما داستان کارتونی‌هایی که امروز پخش می‌شود، متناسب با تخیل و رویاپردازی بچه‌های امروز است. در طول این سالها، دوبلورهای حرفه‌ای کارتونها را دوبله می‌کنند و هرکدام با بهره بردن از صدای زیبایشان، صداسازی می‌کنند و به شخصیت‌های غیرواقعی کارتونها روح و جان می‌دمند. تماشای انیمیشن‌ها باعث می‌شود برخی مواقع بچه‌ها در خلوتشان صدای دوبلورهای انیمیشن‌ها را تقلید کنند. می‌توان گفت دوبله انیمیشن در این سالها نه تنها رونق خود را حفظ کرده، بلکه به اوج رسیده و بهترین صداپیشگان تاریخ دوبله ایران با تیپ‌سازی هنرمندانه و منحصر به فرد توانستند بهترین کارهای خودشان را به گنجینه دوبله انیمیشن ایران اهدا کنند. بنابراین دوبلورها نقش بسزایی در بقای دوبله انیمیشن در ایران داشتند و با وجود آن که مخاطبان عام این تصور را دارند که دوبله کارتونها کار ساده و راحتی است اما باید بر این مساله تاکید کرد که به هیچ وجه کار آسانی نیست و باید دوبلورها متناسب با قیافه انیمیشن تیپ‌سازی و به گونه‌ای صحبت کنند که دیالوگ‌ها با حرکات لب و دهان انیمیشن هماهنگ و به قول معروف لپسینگ باشد. همین کار دوبلور را بسیار سخت می‌کند، به ویژه در مواقعی که شکل انیمیشن غیرمتعارف باشد. در این صورت انرژی‌ای که دوبلور می‌گذارد، باید دو برابر باشد. به همین دلیل، دوبله انیمیشن کار بسیار حساس و سختی است، چون صدا حلقه اصلی برقراری ارتباط با کودکان است. خوشبختانه از همان ابتدا برای دوبله انیمیشن در ایران همیشه بهترین‌ها حضور داشتند. بنابراین تنها داشتن صدای خاص در دوبله آثار کارتونی به کار نمی‌آید و توانایی تیپ‌سازی و انعطاف صدای یک دوبلور است که از او کارتونی‌گوی قهار می‌سازد. البته برخی دوبلورهای حرفه‌ای، هرگز پا به عرصه انیمیشن نگذاشتند و سعی کردند فقط در دنیای واقعی حضور داشته باشند و فیلم‌ها و سریال‌های واقعی را دوبله کنند. از طرف دیگر، برخی دوبلورها همچون ناصر نظامی، زنده‌یاد اصغر افصلی و منوچهر والی‌زاده در کنار دوبله فیلم و سریال‌های واقعی به دوبله کارتونها هم پرداخته‌اند و کارتونی‌گوهای ماهری هم هستند.

زهره شکوفنده

دخترکان فانتزی

زهره شکوفنده که بین همکارانش به خانم زهره مشهور است، از خردسالی وارد کار دوبله شده و تاکنون آن را ادامه داده است. در حقیقت، او با دوبله رشد کرد و بزرگ شد. شکوفنده از تواناترین و محبوب‌ترین‌ها در عرصه گویندگی است و تا به امروز بیش از 2000 هزار اثر را گویندگی کرده است. او در کنار مدیریت دوبلاژ و گویندگی آثار انیمیشن، دوبلور و مدیر دوبله بسیاری از فیلم‌ها و سریال‌های واقعی هم بوده است. صدای خاص او همیشه طراوت جادویی به انیمیشن‌ها داده است. مسلماً همه مخاطبان، جودی آبت، دختر بازیگوشی را که همیشه صدای بلندش در مدرسه همراه با فریاد ناظم مدرسه بود، به یاد دارند. زهره شکوفنده کسی است که به این شخصیت جان داد و مدیریت دوبلاژ این کارتونها را به عهده داشت. او به جای سبندرلا و سفیدبرفی در کارتونها سفیدبرفی و هفت کوتوله و کارتونها پوکوهانتس هم صحبت کرده است.

فریا شاهین‌مقدم

شاهزاده‌خانم مهربان

فریا شاهین‌مقدم از سال 1351 وارد دنیای دوبله شد. او به خاطر جنس صدایش که کودکانه است، بیشتر به جای پسر بچه‌های پرشور و دختر بچه‌های تخس صحبت کرده است. اگر از بچه‌های دیروز که امروز بهارهای زیادی را پشت سر گذاشته‌اند، پرسیده شود با شنیدن صدای شاهین‌مقدم به یاد کدام شخصیت کارتونی می‌افتید؛ بدون تردید خواهند گفت شخصیت ماریان در کارتونها را بین‌هود، دختری مهربان و اشرافی که حاضر بود برای مردم و را بین‌هود هر کاری از دستش بر می‌آید، انجام بدهد. او در کارتونها مهاجران به جای لوسی‌می، موش کوهستان به جای خرگوش، چوبین به جای رن، ای کیو سان و نیکو به جای موش عینکی صحبت کرده است. شاهین‌مقدم در کارتونها سرنندی پیتی هم به جای نقش پیلاپلا، پرندهای که مرتب این طرف و آن طرف می‌رفت و خبر می‌برد، صحبت کرد.

شوکت حجت

بچه‌های تپل و بازیگوش

ایشی‌زاک، همان پسر بچه پرشور و کارتونها فوتبالیست‌ها را به خاطر دارید شخصیتی دوست داشتنی که برای اغلب بینندگان

حس نوستالژی دارد. شوکت حجت گوینده این شخصیت محبوب است. او کارش را در عرصه دوبله از 17 سالگی آغاز کرد و حالا خودش مدیر دوبلاژ بسیاری از انیمیشن‌هایی است که در مرکز پویانمایی صبا تولید می‌شود یا کارتون‌های خارجی که از سوی صدا و سیما خریداری می‌شود. گرچه او خانم است، اما گویندگی صدای پسر بچه‌های بازیگوش و تپل را در کارتون‌ها به عهده داشته است. وقتی حجت می‌خواست به جای ایشی‌زاکی صحبت کند، تلاش کرد بخشی از شیطنت‌های دوران کودکی‌اش را به ایشی منتقل کند تا بچه‌ها با این شخصیت ارتباط خوبی برقرار کنند. او در کارتون‌هایی همچون سفرهای می‌تی‌کومان به جای سگارو، دور دنیا در هشتاد روز به جای نیکو و در بچه‌های کوه تاراک به جای آلیس صحبت کرده است.

علی همت مومیوند

صدای بازیگوش آقای جدی

علی همت مومیوند از گویندگان پیشکسوت است که فعالیت حرفه‌ای‌اش را در دنیای دوبله از سال 1363 آغاز کرده و تاکنون ادامه داده است. مومیوند خالق صدای شخصیت‌های کارتونی باب اسفنجی، گربه سگ (سگ)، ند و پنتون (پنتون)، ماجراهای نارنیا (اصلان)، داستان اسباب‌بازی (باز، آدمک فضایی)، تنها در خانه (دزد چاق) و قصه‌های جزیره (الک کینگ) است. مومیوند در دوران سربازی خیلی تیپ‌سازی می‌کرد و با این کار دوستانش را سرگرم می‌کرد. با وجود این‌که همه از کارش تعریف و تمجید می‌کردند و پیشنهاد می‌دادند به تلویزیون برود، اما او جدی نمی‌گرفت و وارد آموزش و پرورش شد تا این‌که تصمیم گرفت پا به عرصه دوبله بگذارد. با توجه به قیافه و ظاهر جدی‌اش هیچ‌کس فکر نمی‌کرد او می‌تواند تیپ‌گوی خوبی هم باشد و نقش‌های جدی به او می‌دادند تا این‌که بر بقیه حجت شد تیپ‌های مختلف از حنجره همان آدم جدی بیرون می‌آید.

تورج نصر

صدای نیمی از یک شخصیت

تورج نصر از کودکی به تئاتر و کارهای طنز علاقه‌مند بود و طی سالهای متمادی در تئاترهای مختلفی که در مدرسه برگزار می‌شد شرکت می‌کرد و دنیای جدیدی را در این کار کشف کرد. او از 18 سالگی کار موسیقی را شروع کرد و پنج سال جاز می‌زد تا این‌که سال 1342 علاقه‌مند به کار دوبله شد و بعد از دو سال کارآموزی فعالیت حرفه‌ای‌اش را شروع کرد و اولین حضورش در دیوید کاپرفیلد بود. نصر معتقد است زندگی یعنی رشد و این‌که هر انسانی در هر مرحله‌ای از زندگی نیاز به شرایطی دارد که بتواند به رشد خود بیندیشد. او در کارتون‌های مختلف از جمله پسرشجاع به جای شیپورچی، ایکو سان به جای شوتن، جیمبو به جای کاپیتان، بلفی و لیلی بیت به جای عموی بلفی، گربه سگ به جای گربه، بارباپا و شهر آجیلی حرف زده است. نصر با صدای خاصش تلاش کرده، رنگ و لعاب متنوعی به گویندگی انیمیشن‌هایی بدهد که گویندگی آن را به عهده دارد.

ناهد امیریان

چند قوطی فیلم زیر پایش

ناهد امیریان، گوینده‌ای است که صدایش برای پدران و مادران امروز، یادآور کارتون‌های دوران کودکی است. خرس مهربون، دوست پسرشجاع، هاچ زنبور عسل، نل، جینا اردک کوچولوی پینوکیو، آنت در بچه‌های کوه آلپ، بنر در سنجاب کوچولو، اولیور توئیست، بامزی، لوسی‌می در مهاجران، سندباد و فلن دخترخانواده دکتر ارنست. البته صدای امیریان هنوز هم میزبان گوش‌های کودکان و نوجوانان نسل امروز است و یادآور خاطرات نسل دیروز. امیریان از سال 1338 به واسطه پدرش راهی دنیای دوبله شد. او قبل از دوبله در تئاتر بازی می‌کرد و وقتی هم فعالیتش را در استودیوهای دوبله شروع کرد، هنوز خواندن و نوشتن نیاموخته بود و دوبلورها دیالوگ‌ها را به او می‌گفتند و امیریان آن را حفظ می‌کرد و می‌گفت، حتی چون پایش به میکروفن نمی‌رسید، چند قوطی فیلم زیر پایش می‌گذاشتند تا او بتواند گویندگی کند. امیریان در فیلم‌ها و سریال‌های مختلف همچون خانه کوچک، از سرزمین شمالی و خانواده دیویس هم صحبت کرده است.

مهوش افشاری

شیطننت روی ابرها

جیمبو، هواپیمای کوچکی که با سرعت جت این طرف و آن طرف می‌رفت و ماجراجویی می‌کرد با صدای مهوش افشاری به بچه‌های ایران معرفی شد. از دیگر نقش‌های ماندگار این گوینده می‌توان به گویندگی نقش پسرشجاع اشاره کرد که هر بار با یک داستان جذاب در جنگل، بچه‌ها را سرگرم می‌کرد. وی از سیزده سالگی به واسطه یکی از دوستان به عطاءالله کاملی معرفی شد و بعد از یک سال کارآموزی تلاش کرد با نشستن در کنار پیشکسوتان و یاد گرفتن از آنها به کارش مسلط شود، زیرا معتقد بود دوبله فقط صدای خوب نمی‌خواهد، بلکه هوش، سواد و داشتن ذهن قوی هم نیاز دارد.

افشاری در کارتون‌های مختلف همچون خانواده دکتر ارنست به جای نقش فرانتس، میشکا و موشکا به جای موشکا، جیمبو، بچه‌های مدرسه والت به جای فرانچی، دختری به نام نل به جای پسر همراه برادر نل، رابین هود به جای خرگوش کوچولو صحبت کرد.

اصغر افضلی

خاطره‌سازی بیگلی‌بیگلی برای چند نسل

مجموعه به‌یادماندنی گوریل انگوری نیاز به معرفی ندارد؛ یک سگ کوچک به نام بیگلی بیگلی و یک گوریل 15 متری بنفش به نام انگوری که با ماشین ون خود در حال مسافرت بودند. انگوری همیشه روی سقف ماشین بیگلی بیگلی می‌نشست، اما هیچ وقت سقف ماشین به خاطر وزن زیاد او حتی یک سانت هم کج و کوله نشد.

زنده‌یاد امیرھوشنگ قطعی مدیر دوبلاژ این کارتون بود و زنده‌یاد اصغر افصلی و زنده‌یاد صادق ماهر به ترتیب گویندگی نقش‌های بیگلی بیگلی و انگوری را به‌عهده داشتند. این دو گوینده برای بامزه شدن این دو شخصیت کارتونی بداهه زیاد می‌گفتند و همین باعث ماندگاری این کارتون برای نسل دیروز و امروز است. اصغر افصلی سال 92 درگذشت، اما هرگز صدای او خاموش نشد.

از دیگر کارتون‌های این هنرمند می‌توان به وروجک و آقای نجار به جای وروجک، کارآگاه گجت، قلعه هزار اردک و رابین هود به جای پرنس جان صحبت کرده است.

ناصر نظامی

دوست ای‌کیوسان

ناصر نظامی از سال 1346 کارش را در دنیای دوبله شروع کرد. او از ابتدای فعالیتش در دنیای دوبله خود را به گویندگی نقش‌های خاص محدود نکرد و در فیلم‌ها، سریال‌ها و انیمیشن‌ها به جای شخصیت‌های متفاوت صحبت کرد.

ناصر نظامی راوی کارتون‌هایی همچون زنان کوچک و افسانه دوقلوها بوده و در کارتون ای‌کیو سان هم به جای شینسه صحبت کرده است. گرچه برخی گویندگان خیلی علاقه‌مند به صحبت کردن در کارهای انیمیشن نیستند، اما نظامی به خاطر تعلقی که به بچه‌ها دارد، علاقه‌مند به دوبله کارتون‌هاست، حتی او گویندگی در کارتون‌های قدیمی را به کارتون‌های امروزی ترجیح می‌دهد، زیرا معتقد است آن زمان نقاشی‌ها به دلیل این که کامپیوتری نشده بودند، واقعی‌تر و اصیل‌تر بودند. او اعتقاد دارد دوبله کارتون نسبت به فیلم خیلی سخت‌تر است، چون برخی مواقع گوینده باید در انیمیشن‌هایی صحبت کند که شکل غیرمتعارف دارند، به همین دلیل باید حواس گوینده صددرصد جمع باشد.

محمد رضا علیمردانی

آقای سبز مهربان

از زمانی که شروع به حرف زدن کرد، نقص بزرگی در صدای او وجود داشت؛ یک بیماری ارثی به نام لارنژیت که همان تورم تارهای صوتی است؛ تورمی که موجب پیچیدگی تارهای صوتی‌اش شده بود و از پنج سالگی به بعد آزارش می‌داد تا این که از دوران نوجوانی متوجه شد، می‌تواند با روش طب سنتی بر بیماری خود غلبه کند که حتی صدایش ماندگار هم بشود. راه درمان هم سکوت مطلق بود. او یک ماه باید سکوت می‌کرد تا بتواند برای خودش آینده‌ای درخشان رقم بزند. مسلماً همه ما شخصیت اسکروچ در کارتون آواز سال نو را به یاد داریم؛ شخصیتی خسیس که حاضر نبود به کارمندش میکی‌ماوس در سال نو عیدی بدهد. این شخصیت با صدای علیمردانی ماندگار شد. او در کارتون مورچه‌کش به جای زاک، عصر یخبندان 4 به جای مادر بزرگ سیت، ماشین‌ها دکتر هادسون و شرک صحبت کرده است.

فاطمه عودباشی